

#FENTANIL JE PEDESET PUTA JAČI OD HEROINA ILI STOPUT POTENTNIJI OD MORFIJA#

Kad je 18-godišnji Joseph u prosincu 2016. kupio tabletu u Cannesu, bio je uvjeren da se radi o morfiju, ne znajući da sadrži vrlo snažan opioidni anageltik fentanil, koji može biti smrtonosan i u mikrodozama

Umro je od predoziranja iste večeri.

Takve tragedije postale su uobičajene u Sjedinjenim Državama, gdje po podacima vlade fentanil i drugi sintetski opioidi godišnje ubiju 30.000 ljudi.

Europa je dosad uspjela izbjeći krizu takvih razmjera, ali policija i stručnjaci upozoravaju da se to može promijeniti jer je fentanila na tržištu sve više.

"Ako nije riječ o specifičnim okolnostima, poput potrebe uzimanja fentanila u finalnoj fazi raka, njegovo je konzumiranje riskantnije od ruskog ruleta", kaže Josephova majka Juliette Boudre. Njezin je sin prvo postao ovisnik o tabletama za smirenje prije nego što se postupno okrenuo analgeticima poput kodeina.

"Kod fentanila posebno uznemiruje profil potrošača", rekao je Les Fiander, šef odjela za borbu protiv narkotika u Europolu. "Riječ je o mladim ljudima koji i ne znaju što uzimaju jer se fentanil često miješa s drugim drogama, poput heroina i kokaina". "To je velika potencijalna opasnost", naglasio je Fiander.

Serijski ubojica

Nekoliko mjeseci prije Josepha, glazbena ikona, Prince umro je od slučajnog predoziranja lijekovima koji su sadržavali fentanil. Njegova smrt simbolizira koliku je krizu taj sintetski serijski ubojica izazvao u Americi.

Fentanil je sastojak u lijekovima za ublažavanje bolova koji se mogu nabaviti na recept u obliku flastera, sprejeva za nos ili tableta koje se otapaju pod jezikom. Mnogi pacijenti koji ga dobiju na recept predoziraju se nesvjesni njegove snage.

Pedeset puta jači od heroina ili stoput potentniji od morfija, fentanil se proizvodi i ilegalno, većinom u Meksiku i u Kini. Može se naručiti na 'dark webu', nakon čega se dostavlja poštom u obliku praha ili tableta.

Žućkasta supstanca se potom puši, ušmrkava ili ubrizgava. No fentanil može biti smrtonosan već i u dozi od dva miligrama, što je težina nekoliko zrnaca pijeska. Krijumčari i korisnici teško mogu precizno izmjeriti takve mikrokoličine.

Epidemiji u SAD-u pridonijeli su i liječnici koji potaknuti farmaceutskom industrijom prekomjerno prepisuju opioidne analgetike.

Predsjednik Donald Trump prije tri je godine krizu s fentanilom proglasio "izvanrednim

zdravstvenim stanjem". No situacija u Europi je drugačija.

Liječnici paze da opioide ne izdaju onima koji ih uistinu ne trebaju, kaže znanstveni direktor u Europskom nadzornom centru za droge i ovisnost (EMCDDA) Paul Griffiths.

Kriza u Americi potaknula je oprez i među korisnicima teških droga, dodaje Magali Martinez, znanstvenica u Francuskom nadzornom centru za droge (OFDT).

"Većina ih fentanil smatra preopasnim. Istodobno se doživljava 'nezanimljivim' jer će prije izazvati svojevrsno 'tupilo' nego euforiju", kazala je.

Svejedno je broj opioda izdanih na recept u Europi u porastu i to izaziva zabrinutost, naročito kad je u pitanju tramadol, koji može izazvati ovisnost i pridonijeti predoziranju.

Put u pakao

Ovisnost o fentanilu u Europi je rijetkost, ali takvih slučajeva ima. Jacques, čije je ime promijenjeno za potrebe ove priče, 'navukao' se na fentanil premda je bio zdravstveni radnik i bio je svjestan svih rizika. Kao redovni korisnik kokaina, taj se 50-godišnjak okrenuo fentanilu nakon razvoda, pada s motocikla i loma nekoliko kostiju.

Bio je to početak puta u pakao, kaže Jacques. Pospanost na poslu, nemir, znojenje, vrtoglavica, mučnina, konstipacija i oštar bol u nogama, simptomi ovisnosti postajali su sve gori, a fentanila mu je trebalo sve više. Iskoristio je svoj profesionalni status i nekoliko trikova kako bi imao pristup fentanilu tijekom pet godina. Dvaput je pretjerao, ali su ga prijatelji spasili. Premda je bio na rubu smrti, nije si mogao pomoći.

"Bio sam zarobljen. Nisam od toga imao nikakvo zadovoljstvo, samo patnju. Svaka tri dana sam si govorio da prestajem. Ali sav moj život bio je fokusiran na idući 'fiks'", ispričovijedao je.

Sada je čist 12 mjeseci, što zahvaljuju sastancima anonimnih narkomana.

Sofisticirane mreže

EMCDDA nema podatke o broju smrti izravno povezanih s fentanilom. Godine 2017. u EU-u je zabilježeno rekordnih 8200 slučajeva smrti predoziranjem, ali uzimajući u obzir sve vrste droga. Od toga ih se 70 posto povezuje s opioidima, a među njima se većina pripisuje heroinu, rekao je Griffiths.

No predoziranje je rijetko od samo jedne vrste lijekova, a nedostatak preciznih podataka može značiti da uloga fentanila i njegovih raznih derivata, susptancija s vrlo sličnom molekularnom strukturom, prolazi ispod radara.

U Europi je zapljena fentanila u porastu. Policija je 2017. presrela više od 15 kilograma, u usporedbi sa samo kilogramom godinu prije. To bi bilo dovoljno za milijun doza, kaže Griffiths.

Neke zemlje bilježe velik rast broja smrti zbog fentanila. U Britaniji je 2017. bilo 75 takvih

slučajeva, 29 posto više nego godinu prije, objavili su dužnosnici.

U Švedskoj je od 2014. zbog toga umrlo 370 ljudi, što fentanil čini smrtonosnijim od heroina. Nestašica heroina u Estoniji početkom stoljeća dovela je do toga da je fentanil među ovisnicima postao najkorišteniji opioid, rekao je Griffiths.

Po podacima EMCDDA, u toj maloj baltičkoj zemlji bilo je 1600 smrti predoziranjem od 2001., većinom zbog fentanila i drugih opioida.

"Prošle je godine policija razbila jednu kriminalnu skupinu i fentanil je gotovo nestao iz zemlje", rekao je Griffiths te dodao da naponi policije i zdravstvenog sektora postupno daju rezultate.

U zadnjih nekoliko godina policija je otkrila i uništila male laboratorije u Estoniji, Francuskoj, Njemačkoj, Poljskoj, Slovačkoj i Švedskoj.

"No većina ove opasne supstancije stiže iz Kine, preko mračnog interneta i poštanskih pošiljki", kaže Europolov Les Fiander. "Te mreže su vrlo sofisticirane, orgnizirane poput farmaceutskih ili komercijalnih kompanija. U njih su uključene brojne osobe zadužene za logistiku, narudžbe i internet", objasnio je.

Kaže da europska policijska agencija ne želi 'histerizirati', no čitav proces shvaća vrlo ozbiljno i blisko surađuje s američkim vlastima.

Trideset i četiri od 49 novih sintetskih opioida otkrivenih u zadnjih deset godina na europskom tržištu derivati su fentanila. Šest ih se prvi put pojavilo 2018.

Meksikanci

No Europol najviše brine organizirani kriminal u Meksiku. "Nedavno smo u Europi otkrili meksičke kriminalce povezane s proizvodnjom metamfetamina", rekao je Fiander. "Oni će se u budućnosti možda prebaciti na fentanil. Tada ćemo se vjerojatno suočiti s vrlo ozbiljnom situacijom".

Krijumčarima je fentanil vrlo unosan, dodaje Griffiths. Po američkoj agenciji za borbu protiv narkotika DEA, kilogram ilegalnog fentanila može generirati najmanje milijun i pol dolara.

"Sintetske droge će postati sve važnije jer je sve teže pronaći mjesto na svijetu gdje možete nesmetano uzgajati koku i opijumski mak", kaže Griffiths.

"Pošto su vrlo potentne, sintetske droge imaju stvarnu prednost na tržištu, a fentanil se uklapa u taj model", zaključio je.

(Hina)

Zastrašujući podaci o broju umrlih zbog predoziranja fentanilom - dovoljno je i nekoliko m

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Četvrtak, 13 Veljača 2020 10:03
Objavljeno: Četvrtak, 13 Veljača 2020 10:03
